

Motion till riksdagen

1987/88:So506

av Jan Hyttring och Marianne Andersson (c)

om amalgam

Många människor drabbas av störningar och sjukdomstillstånd där kvicksilver i amalgam misstänks vara orsaken. Att fastställa orsakerna till sjukdom om man misstänker kvicksilverförgiftning är en svår, dyr och lång process för den drabbade. Vi vill därför föreslå några åtgärder som skulle innebära klara förbättringar för patienten.

Undersökningar visar att 50 % av alla vuxna vill ha annat tandlagningsmaterial än amalgam och lika stor grupp som nu har amalgamfyllningar är oroliga för att drabbas eller tror att de har kvicksilverförgiftning. Det finns ingen övervikt för kvinnor i denna stora grupp vilket ibland har framskymtat i debatten skulle förklaras med att kvinnor över 50 år skulle känna större oro än andra.

Tandvårdstaxan

Tandvårdstaxan bör ändras så att patientsättningen för besök och utredningar hos hänvisningstandläkare jämställs med besök och utredning inom sjukvården. Ett besök hos hänvisningstandläkare kan enligt nuvarande taxa kosta patienten flera hundra kronor. Vid sanering av amalgam stadgas att behandlingsperioden inte får överstiga ett år annat än i speciella fall av hinder. Enligt erfarenhet mår patienten inte bra av en allt för snabb sanering och risker för livslånga men föreliger. Vi anser att detta kända förhållande skall räknas som hinder vid tillämpningen av tandvårdstaxan.

En orsak till att vissa tandläkare inte vill använda andra fyllnadsmaterial än amalgam kan vara att kompositser är mer trögarbetade och behandlingen tar längre tid. Tandvårdstaxan bör därför ses över även i detta hänseende.

Patientlagen

I patientlagen bör införas bestämmelser om rätt att avböja viss behandling och att denna rätt innefattar utbyte av amalgam mot annat material och en skyldighet för tandläkaren att upplysa patienten om de ersättningsmaterial som finns att tillgå.

Utvecklingen mot allt fler människor med besvär som sannolikt orsakas av amalgamfyllningar leder till längre väntetider för ett besök hos hänvisningstandläkare. Vi föreslår därför att antalet hänvisningstandläkare utökas så att väntetiderna kan förkortas avsevärt.

Hänvisningsläkare

En vanlig följd av kvicksilverförgiftning är att patienten får neruo-fysiologiska besvär som inte kan lindras på annat sätt än besök inom sjukvården. En klar förbättring i patientomhändertagande skulle vara fallet om hänvisningsläkare med speciellt ansvar för denna grupp patienter vore tillgängliga. Vi föreslår därför att tjänster som hänvisningsläkare inrättas hos sjukvårdshuvudmännen. Genom inrättande av sådana tjänster skulle en klarare ansvarsfördelning erhållas genom att hänvisningstandläkarna då skulle få ansvaret för patienter med primärt allergiska reaktioner.

Forskning

Vid olika institutioner forskas det på skadeverkningar av kvicksilver och forskningen för ersättningsmaterial för amalgam pågår. Med hänsyn till det växande problemet som kvicksilver utgör är det mycket angeläget att denna typ av forskning får utökade resurser. Vi föreslår därför att regeringen får i uppdrag att inför riksdagen redovisa dels pågående projekt och dels beviljade forskningsanslag för detta ändamål. Regeringen bör efter en sådan redovisning lämna förslag till prioriteringar för utökad forskning om amalgams skadeverkningar och möjliga ersättningsmaterial.

På en punkt vill vi dock redan nu föreslå utökat forskningsanslag. Gustaf Wernerinstitutet vid Uppsala Universitet har fått utrustning för forskning inom ovan angivet område men är i avsaknad av driftsanslag som gör det möjligt att använda utrustningen till dess fulla kapacitet. Vi föreslår därför att institutet får ett årligt bidrag till drift på 1 miljon kronor.

Tandläkarutbildning

Utbildningen av tandläkare bör förmedla ökade kunskaper om tungmetaller och spårelement. Undervisningen bör också på ett bättre sätt ta in de kunskaper som nu finns om kvicksilverförgiftning och människors oro för att drabbas av sjukdom förorsakad av amalgam.

Uttalande om förbud att använda amalgam som tandlagningsmedel efter 1989 års utgång

För att förhindra tillkommande patienter att få besvär med amalgam som tandlagningsmedel och för att stimulera till ökad forskning om ersättningsmedel för amalgam föreslår vi att riksdagen uttalar att amalgam inte skall användas som tandlagningsmedel efter 1989 års utgång.

Med hänvisning till ovanstående föreslås

[att riksdagen begär att regeringen i enlighet med motionen gör förändringar i tandvårdstaxan¹],

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hänvisningstandläkare och hänvisningsläkare,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om redovisning av pågående forskningsprojekt och beviljade forskningsmedel angående amalgamets skadeverkningar,

[att riksdagen beslutar bevilja Gustaf Wernerinstitutet i Uppsala ett årligt anslag av 1 miljon kronor för drift²],

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anföres om tandläkarutbildningens innehåll³],

3. att riksdagen uttalar sig för att amalgam inte skall användas som tandlagningsmedel efter 1989 års utgång.

Stockholm den 26 januari 1988

Jan Hyttring (c)

Marianne Andersson (c)

¹ 1987/88:St343

² 1987/88:Ub739